

EIA และ HIA คืออะไร?

EIA เป็นการศึกษาเพื่อคาดการณ์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น ทั้งในทางบวกและทางลบจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สำคัญ เพื่อกำหนดวิธี/มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการนั้นๆ ผลการศึกษาดังกล่าวเราเรียกว่า **“รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม”**

HIA หมายถึง กระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือหลากหลาย ที่ใช้เพื่อคาดการณ์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานหรือโครงการ ที่มีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและการกระจายของผลกระทบในกลุ่มประชากร และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจะกำหนดถึงกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการผลกระทบเหล่านั้น ซึ่งการทำ HIA เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ทำไมต้องทำ EIA และ HIA

นั่นเพราะว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีโครงการพัฒนาต่างๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งโครงการของรัฐและเอกชน เช่น โครงการเขื่อน โรงไฟฟ้า ถนน สนามบิน ที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น โครงการเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมาและชัดเจนมากขึ้นทุกที ซึ่งที่สุดแล้วปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ก็ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชน

ดังนั้น จึงต้องมีการทำ EIA และ HIA เพื่อเป็นการวางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างมีระบบและเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการป้องกันและคุ้มครองสุขภาพ

อนามัยของประชาชน รวมถึงมาตรการลดผลกระทบทางลบ และเสริมมาตรการทางบวกเพื่อส่งเสริมสุขภาพ

โครงการที่ต้องทำ EIA

โครงการที่ต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมี **34 ประเภท** และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงมี **11 ประเภท** ซึ่งประกาศทั้ง 2 ฉบับ สามารถแบ่งโครงการออกเป็น 6 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 โครงการด้านเหมืองแร่และการพัฒนาปิโตรเลียม ได้แก่ การทำเหมืองแร่ เช่น เหมืองแร่ถ่านหิน เหมืองแร่โพแทช เหมืองแร่เกลือหิน เหมืองแร่หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เหมืองแร่ดีบุก เหมืองแร่โลหะทุกชนิด เหมืองแร่ที่มีการใช้วัตถุระเบิด รวมถึงการสำรวจปิโตรเลียมโดยวิธีเจาะสำรวจและการผลิตปิโตรเลียม

กลุ่มที่ 2 โครงการด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ โครงการนิคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับน้ำตาล อุตสาหกรรมเหล็กหรือเหล็กกล้า อุตสาหกรรมปิโตรเลียมที่มีกระบวนการผลิตทางเคมี อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมอุตสาหกรรมแยกหรือแปรสภาพก๊าซธรรมชาติ

กลุ่มที่ 3 โครงการด้านคมนาคม ได้แก่ โครงการระบบทางพิเศษ ระบบขนส่งมวลชนที่ใช้ราง ทางหลวงหรือถนนที่ตัดผ่านพื้นที่อ่อนไหว เช่น พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 เป็นต้นรวมถึงโครงการท่าเทียบเรือ ท่าเทียบเรือสำราญ

การถมที่ดินในทะเล การก่อสร้างหรือขยายสิ่งก่อสร้างในทะเล การก่อสร้างหรือขยายสนามบิน

กลุ่มที่ 4 โครงการด้านบริการชุมชนและที่พักอาศัย ได้แก่ โครงการโรงแรมและโครงการอาคารที่พักอาศัยที่มีห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป โครงการโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล โครงการบ้านจัดสรร เป็นต้น

กลุ่มที่ 5 โครงการด้านแหล่งน้ำและพัฒนาเกษตรกรรม ได้แก่ โครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำตั้งแต่ 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่กักเก็บน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป รวมถึงการชลประทานที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 80,000 ไร่ขึ้นไป

กลุ่มที่ 6 โครงการด้านพลังงาน ได้แก่ โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป รวมทั้งโครงการระบบขนส่งปิโตรเลียมและน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ

ใครคือผู้รับผิดชอบทำ EIA

ผู้เป็นเจ้าของโครงการตามประเภทที่ระบุไว้ ต้องว่าจ้างนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สนพ.) เป็นผู้จัดทำรายงาน EIA และเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าของโครงการหรือผู้รับผิดชอบอำนาจต้องนำรายงาน EIA ไปยื่นต่อ สนพ. เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณารายงาน EIA และเมื่อผ่านความเห็นชอบแล้วจึงนำไปยื่นประกอบการขออนุญาตโครงการ

การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการใน รายงาน EIA

วัตถุประสงค์ในการติดตามตรวจก็เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของการประเมินผลกระทบที่ศึกษาไว้ และเพื่อติดตามดูว่ามาตรการลดผลกระทบได้ถูกนำไปใช้หรือไม่ ซึ่งในรายงาน EIA จะกำหนดมาตรการไว้ 2 ประเด็น เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบบริเวณโครงการอยู่ในมาตรฐาน คือ

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
2. มาตรการในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สผ. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA หากพบว่าเจ้าของโครงการไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด สผ. จะแจ้งแก่หน่วยงานอนุญาต ให้กำกับ ดูแลโครงการให้ปฏิบัติตามมาตรการที่ระบุในเงื่อนไขการอนุญาต นอกจากนี้แล้ว ยังกำหนดให้มีการส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เรียกว่า รายงาน Monitor) ดังนี้

1. โครงการภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ จะต้องรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีละ 1 ครั้ง
2. โครงการของเอกชน ต้องส่งรายงานให้ สผ. อย่างต่อเนื่องทั้งในระยะก่อสร้างและระยะเปิดดำเนินการแล้วปีละ 2 ครั้ง คือทุกเดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม

ในกรณีการติดตามตรวจสอบตามมาตรการด้านสุขภาพทั้งระหว่างก่อสร้างและระยะดำเนินการ หน่วยงาน

อนุญาตอาจไม่มีอำนาจติดตามตรวจสอบด้านสุขภาพ ดังนั้นหน่วยงานอนุญาตต้องประสานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในการติดตามและเฝ้าระวังผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าว

ที่มา :

1. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ประกาศ ณ วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2552 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2552 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2552)
2. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2553 (ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 31 สิงหาคม 2553)
3. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 16 กันยายน 2553)
4. แนวทางการประเมินผลกระทบทางสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กันยายน 2553.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6

47/100 ซอยโรงพยาบาลศรีธัญญา ถนนติวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. 02-968-8064 โทรสาร 02-986-8062 www.reo06.net

ติดต่อ : กลุ่มงานแผนสิ่งแวดล้อม

นางประนอม ปิยะสาธุกิจ, นางสมจิตต์ บัวเทศ
นางสาวนภาพร วิศวกุล, นางสาวดวงพร แป้นฟุ่ม

ความรู้สู่ประชาชน

เรื่อง

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ

E
H
I
A

EIA : Environmental Impact Assessment

(รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม)

HIA : Health Impact Assessment

(การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ)